

Novela školského zákona není jen o převodu financování nepedagogické práce

3.7.2025 - Lenka Matějová | Sdružení místních samospráv ČR

Ačkoliv mateřským, základním a středním školám přináší více než 30 různě významných změn, doprovodná diskuze se smrškla pouze na přílepek o převodu financování nepedagogických pracovníků a ostatních neinvestičních výdajů (ONIV). Pozornost si ovšem zaslouží i ostatní změny, ačkoliv i my s ohledem na rozsah textu zmiňujeme jen ty z pohledu zřizovatelů nejzásadnější.

Sloučení škol jednoho zřizovatele

První návrh na sloučení škol, které jsou zřizované pouze jedním zřizovatelem, stanovil rozhodnou hranici na úrovni 200 dětí či žáků. Po výrazném odporu zřizovatelů, především ze strany SMS ČR, došlo ke snížení hranice na 180 dětí nebo žáků. Přesto ale nemůžeme být s tímto snížením spokojeni a podobně jako u financování nepedagogů chceme apelovat na Senát, aby došlo k dalšímu poklesu rozhodné hranice, nejlépe ke zrušení této části novely.

Schválení navrhované úpravy by znamenalo, že by zřizovatel, který zřizuje více než jednu školu s méně jak 180 dětmi nebo žáky, musel do začátku roku 2029 tyto školy sloučit. Typicky by došlo ke spojení samostatné mateřské a samostatné základní školy nebo několika samostatných mateřských škol. Pro úplnost dodejme, že škola, která vznikne sloučením malých škol, již 180 dětí nebo žáků mít nemusí (pokud v obci není již žádná další škola). Nejde tedy o sloučení škol přes několik zřizovatelů, jak je někdy mylně vykládáno, ale pouze v rámci jedné obce.

Školská právnická osoba

Pozitivněji hledíme na úpravu školské právnické osoby (ŠPO). Novela zavádí pravidlo, které umožní ŠPO zřídit si organizační jednotky pro výkon činnosti školy nebo školského zařízení. Organizační jednotka může vykonávat činnost jakéhokoli druhu školy nebo druhu a typu školského zařízení. Bude-li zřizovatelem ŠPO s organizačními jednotkami obec, může být pro organizační jednotku stanoven samostatný školský obvod.

S ohledem na novou možnost zřizovat si v rámci ŠPO organizační jednotky je nutné, aby zřizovací listina v takové situaci obsahovala rovněž vymezení organizačních jednotek, jsou-li zřízeny, a v případě zřízení ŠPO více zřizovateli musí být určen ten, kdo má být pro účely financování považován za zřizovatele dané ŠPO. Ačkoli je organizační jednotka zřízena vymezením ve zřizovací listině, samotnou činnost školy nebo školského zařízení bude moci organizační jednotka vykonávat až okamžikem zápisu dané činnosti do školského rejstříku. Povinnou náležitostí zřizovací listiny bude také nově určení toho, kdo má být pro účely financování považován za zřizovatele dané školské právnické osoby.

Financování nepedagogické práce a ONIV

O tomto návrhu už se psalo hodně. Spočívá v tom, že od 1. ledna 2026 se navýší podíl obcí na rozpočtovém určení daní, čímž se obcím pokryje výdaj na nepedagogickou práci ve školách, školských zařízeních. SMS ČR s tímto návrhem za předložených podmínek stále nesouhlasí. Vládě se nepodařilo přesvědčit zástupce obcí o tom, že navýšení podílu obcí a krajů na sdílených daních postačí k financování potřebných úvazků nepedagogických zaměstnanců škol a školských zařízení a k

úhradě ONIV. SMS ČR bude apelovat na Senát i prezidenta republiky, aby k novele svůj souhlas nepřipojili.

Změna konkurzů na ředitele škol a školských zařízení

Další změna, o které se nemluví téměř vůbec, ačkoliv ji lze označit za pozitivní, se týká konkurzů na ředitele škol a školských zařízení. První návrh novely dával České školní inspekci (ČŠI) do rukou nástroj v podobě možnosti nařídit konkurz kdykoliv v průběhu funkčního období ředitele a zřizovatel by takový konkurz musel vyhlásit nejpozději do 60 dnů ode dne doručení návrhu od ČŠI.

Tato úprava byla zrušena pozměňovacím návrhem poslance Havla. V novele ovšem zůstává možnost zřizovatele odvolat ředitele z důvodu nezajištění odpovídající odborné a pedagogické kvality vzdělávání a školských služeb, zejména těch, které zjistila ČŠI během inspekční činnosti nebo zřizovatel. Dle důvodové zprávy půjde typicky o situace, kdy ze školy začnou odcházet učitelé nebo kdy škola ztrácí žáky a ČŠI upozorní na nedostatky ve vedení pedagogického sboru.

Další významnou změnou je zavedení povinnosti rekonkurzů na ředitele školských poradenských zařízení, a to vždy po skončení šestiletého funkčního období ředitele.

Školní psychologové, speciální a sociální pedagogové

Původní návrh novely školského zákona měl především parametrizovat školní psychology a speciální pedagogy v základních školách. To v novele zůstalo, ovšem mírně se změnily podmínky, za jakých budou mít školy na tyto pozice nárok. U škol s více jak 180 žáky se mohou stát tyto pozice pevnou součástí pedagogického sboru a poskytovat poradenské služby ve školách.

Menší školy budou mít nárok na financování části úvazku u těchto pedagogů ze státního rozpočtu pouze v případě, že některému z žáků bude přiznáno podpůrné opatření třetího stupně v podobě personální podpory – školní psycholog / speciální pedagog. Toto omezení nevyčtete ze zákona, ale až z návrhu prováděcích vyhlášek. Protože jde o výrazné znevýhodnění menších škol, chce o něm SMS ČR ještě dále s MŠMT diskutovat.

Pozice sociálního pedagoga se do zákona dostala až pozměňovacím návrhem. Ten předložilo v různé podobě hned několik poslanců, přijat byl návrh poslance Berkiho. I pro tuto pozici bude platit, že garantované financování budou mít školy s více jak 180 žáky.

Další změny se týkají především samotného vzdělávání

Novela zavádí i tzv. indexaci škol, která znamená, že školám, které pracují se znevýhodněnými dětmi či žáky, mohou být navýšeny finanční prostředky prostřednictvím Phmax, např. na další hodiny pro školní psychology, speciální pedagogy nebo sociální pedagogy.

Novela také zavádí moderní trendy do výuky, které spočívají v kombinování prezenční a distanční výuky, zaměřuje se i na nové pedagogy, kdy lépe ukotvuje práci provázejících učitelů, a u středních škol například modernizuje maturitní zkoušky či podporuje další digitální vzdělávání.

Lenka Matějová

legislativní analytička SMS ČR

Článek si můžete pročíst v červnovém vydání zpravodaje SMSka. Celé číslo si přečtete v elektronické podobě [zde](#). Archiv s předchozími vydáními si otevřete [zde](#).

<https://www.smscr.cz/o-sms-cr/aktuality/novela-skolskeho-zakona-neni-jen-o-prevodu-financovani-nepedagogicke-prace-4729cs.html>